

Posudek na rigorózní práci Mgr. Roberta Krause

Zastoupení v občanském právu

Autor předložil rigorózní práci zpracovanou na významné občanskoprávní téma, které mnohdy právně „nenápadně“ zasahuje do života každého subjektu občanského práva. Autor správně vychází z toho, že cílem zastoupení je umožnit právní jednání i těm, kteří ho nemohou nebo nechtějí realizovat

Jde-li o osoby nezletilé, řeší jejich situaci zákon o rodině, jde-li osoby které jsou k právním úkonům omezené či zabavené, nastupuje právní řešení cestou ustanovení opatrovníka. Na druhé straně existují případy, kdy k zastoupení dojít musí, vzdor tomu, že žádný z předchozích uvedených důvodů nemá místo (např. při dovolání musí být dovolatel zastoupen advokátem nebo notářem, pokud nemá právnické vzdělání -§241 o.s.ř).

Autor správně rozlišuje zastoupení hmotně právní a zastoupení procesně právní.

Těžiště obecné právní úpravy zastoupení je v občanském zákoníku; tuto úpravu doplňuje v soukromém právu i zákoník obchodní v § 14 (prokura) a § 15 (zmocnění při provozu podniku), dále pak i již zmíněný zákon o rodině; z veřejnoprávních předpisů lze odkázat na příslušná ustanovení např. občanského soudního řádu, insolvenčního zákona, aj.

Již z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že problematika zastoupení je velmi komplexní, široká a zasahuje do nejrůznějších právních vztahů soukromoprávní či veřejnoprávní povahy.

Autor předložil k posouzení práci, která s potřebným teoretickým nadhledem (i se zřetelem k poznatkům právní praxe) se všech nosných pojmů zastoupení dotýká, a to nejen s přihlédnutím k platné právní úpravě, nýbrž i k právní úpravě navrhované. Je výraznou předností posuzované práce její komparativní pojetí, když autor na řadě míst čerpá ze zahraničních legislativních úprav, zejména německé a současně vyhodnocuje poznatky evropské civilistiky publikované v *Principech evropského smluvního práva* (Lando), jakož i v návrhu společného referenčního rámce (Ch. von Bar). Uvedený komparativní a mezinárodně právní aspekt výrazně zvyšuje obsahovou úroveň práce.

Oceňuji, že autorovi se podařilo v práci soustředit na závažné a rozhodující problémy zastoupení, jak z hlediska teoretického, tak i praktického. Výklad obecných koncepcí zastoupení a následně řešená metoda abstrakce a řešení otázek autonomie vůle jsou toho dobrým příkladem (s. 13n).

Výklad o druhu nepřímého zastoupení rozšířeném v německé právní oblasti „Strohmann“ a „Věrná ruka“ („Treuhand“) je pro českého čtenáře mimořádně zajímavý, i když právní otázky dopadající na problematiku „Strohmann“ mohly být zpracovány poněkud podrobněji. S dokonalou znalostí věci autor řeší i problematiku „samokontrahování“, které může mít v řadě

případů nejen právní, nýbrž i etický rozměr (např. stavovské předpisy mohou takové jednání zakazovat). Souhlasit lze i s názorem autora, že navržená (budoucí) právní úprava zastoupení by mohla na problematiku „samokontrahování“ výslovně pamatovat. Srovnání platné a navržené právní úpravy zastoupení rovněž patří k pečlivě zpracovaným partiím práce. Autor prokazuje velkou míru potřebných znalostí, která mu umožňuje plynule a s nadhledem přecházet od platné právní úpravy k právní úpravě navržené, a to ještě se zřetelem k již shora zmíněným evropským harmonizačním výstupům.

Proporce výkladu zákonného a smluvního zastoupení jsou správně vychýleny ve prospěch zastoupení smluvního, v jehož rámci autor pečlivě odlišuje případy překročení zmocnění (exces) od případů nezmocněného jednatelství. Aktuálně a s přihlédnutím k navrženému právnímu stavu autor pojednává o jednání a zastupování právnických osob; důrazně upozorňuje na připravenou zásadní odlišnost v navržené právní úpravě, která počítá do budoucna jen se zastupováním právnické osoby, nikoli již s její způsobilostí k samostatnému jednání, jak je tomu v současné době. Tuto úpravu autor hodnotí též ve světle jiných zahraničních úprav a dochází k závěru, že navržený způsob jednání za právnické osoby lépe odpovídá evropskému standardu.

Závěrem konstatuji, že autor Mgr. Robert Kraus prokázal předloženou rigorózní prací schopnost důkladně analyzovat důležitý institut občanského práva v jeho komplexnosti.

Přihlédneme-li též k jeho práci s literaturou (často i zahraniční) lze uzavřít, že posuzovaná práce naplňuje požadavky kladené na práce rigorózní.

Proto ji doporučuji k obhajobě, u které by se autor mohl podrobněji vyjádřit k významu a náplni činnosti „opatrovnické rady“, s jejíž legislativní úpravou počítá návrh nového občanského zákoníku.

V Praze dne 30.3.2010

Prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.

